

Όνομα:..... Ημερομηνία:.....

Σχήματα Λόγου

Μπροστά από κάθε πρόταση βάλε Μ, αν έχει μεταφορά ή Κ, αν έχει κυριολεξία :

Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΛΕΞΕΩΝ

α)Κυριολεξία: Λέγεται η χρησιμοποίηση των λέξεων με την πραγματική τους σημασία.
π.χ. γλυκό κρασί, χρυσή αλυσίδα

β)Μεταφορά: Είναι το σχήμα λόγου στο οποίο μεταφέρουμε τη σημασία μιας λέξης ή φράσης σε άλλες έννοιες ή πράγματα.
π.χ. γλυκά λόγια, χρυσή καρδιά

γ)Παρομοίωση: Λέγεται το σχήμα λόγου στο οποίο συγκρίνουμε δύο πρόσωπα, ζώα ή πράγματα και φαίνεται το ένα απ' αυτά πιο ζωηρό. Χρησιμοποιούνται μόνο οι λέξεις «σαν», «όπως» «λες και», «μοιάζει με».
π.χ. πονηρός σαν αλεπού, τραγουδά σαν αηδόνι

δ)Προσωποποίηση: Είναι το σχήμα λόγου με το οποίο παρουσιάζονται τα άψυχα αντικείμενα με ανθρωπινή μορφή ή με ανθρωπινά συναισθήματα.
π.χ. Ένα πουλάκι φώναξε. Τα δυο βουνά μαλώναν.

• Στα μαλλιά του κυρ Αντώνη έπεσαν χιόνια.	
• Σήμερα θα βράσω πατάτες και καρότα.	
• Ο ποταμός Αχελώος είναι πολύ βαθύς.	
• Η ξενιτιά είναι πολύ πικρή.	
• Να τις βράσω τις ιδέες σου.	
• Τον πήρε ένας βαθύς ύπνος.	
• Ο Κώστας μασάει συνεχώς τα λόγια του.	
• Πολύ κοφτερό είναι αυτό το μαχαίρι.	
• Πολύ κρύο ήταν το αστείο σου.	
• Βαθιά σιωπή απλώθηκε γύρω.	
• Η θάλασσα εκεί που πας είναι βαθιά.	
• Το μάρμαρο είναι πολύ σκληρό υλικό.	
• Η μπέμπα έσπασε το βάζο της τραπεζαρίας.	
• Η ψυχή του έγινε μαύρη απ' τα βάσανα.	
• Σήμερα κάνει πολύ κρύο.	
• Μου έσπασε τα νεύρα η αχαριστία του.	
• Πρέπει να μασάς την τροφή σου πολύ καλά.	
• Το μυαλό του Γιάννη είναι πολύ κοφτερό.	
• Τα πικρά της λόγια πλήγωσαν τον πατέρα.	
• Καθώς ερχόμουν, συνάντησα μια μαύρη γάτα.	
• Η απόφαση που πήρατε είναι πολύ σκληρή.	

2. Αντιστοιχίζω τις μεταφορικές φράσεις με την πραγματική τους σημασία:

κολυμπάει στο χρήμα	•	•	εμποδίζω, φέρνω δυσκολίες
χάνω τα λόγια μου	•	•	δεν μπορώ να μιλήσω εξαιτίας ταραχής
στέκομαι εμπόδιο	•	•	είναι πάρα πολύ πλούσιος
μου κόπηκε το αίμα	•	•	στενοχωρήθηκε πολύ
ρίχνω στάχτη στα μάτια	•	•	προσπαθώ να παραπλανήσω, να ξεγελάσω
το πήρε βαριά	•	•	φοβήθηκα πολύ

3. Σημειώνω με Κ τις κυριολεξίες, με Μ τις μεταφορές και με Π τις παρομοιώσεις:

• Ο Γρηγόρης όρμησε στο δωμάτιο σαν σίφουνας.	
• Στη γιορτή μου, μου χάρισαν ένα χρυσό δαχτυλίδι.	
• Το χωριό, χτισμένο πάνω στα βράχια, λες κι ήταν αετοφωλιά.	
• Τα φρούτα που αγόρασες ήταν πολύ γλυκά.	
• Τα παπούτσια μου είναι ελαφρά σαν πούπουλα.	
• Τα λόγια του ήταν πικρά και δεν τα ξεχνώ.	
• Σαν μελίσσι πετάχτηκαν οι μαθητές στην αυλή του σχολείου.	
• Η αλήθεια, λένε, είναι πικρή.	
• Το ποταμάκι κυλούσε λες κι ήταν ένα τεράστιο ασημένιο φίδι.	

4. Σημειώνω με ✓ τις προσωποποιήσεις:

• Το χειμώνα όλη η φύση κοιμάται.	
• Το μωρό κοιμάται πολλές ώρες.	
• Τα αστέρια συζητούσαν με το φεγγάρι.	
• Οι γονείς μας συζητούσαν δυνατά στο διπλανό δωμάτιο.	
• Τα παιδιά έτρεμαν από το κρύο.	
• Η φλόγα έτρεμε στο τζάκι.	
• Το φεγγάρι κάνει βόλτα στα δρομάκια του χωριού.	
• Τα παιδιά έκαναν βόλτα με τα ποδήλατά τους.	
• Το γλυκό αεράκι φιλούσε το πρόσωπό μας.	
• Η γιαγιά φιλά τα εγγόνια της πριν κοιμηθούν.	